

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(XXXIX.)

A Tsászári és Királyi Felség' Kegyelmével
 Indúlt BÉTSBOL Kedden 19. Májusban. 1795.

Német Ország.

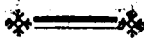
A' 3-dik Májusi *Berlini* levelek szerént, ott már minden templomokban ki-hirdettetett, hogy az *Aprilis'* 5-dikén meg-erősített béke-séges *Trakta*, a' *Király* által is helybe hagyattatván, magokat mindenek ahhoz tartásák. — Hasonló hirdettetett-ki a' *Prussus Király'* nevében, a' *Frankoniai* Kerületben is, a' követhetendőkre is emlekeztetvén a' *Király* ezen *Kerületnek* Rendgyeit, u. m : — „Attól az időtől fogva, hogy előbb ezen *Rendek*, és az után a' *Regensburgi* *Diétán* a' többek is közönségesen, a' *Királyt* a' *Tsászárral* együtt a' béke-ségnék vissza térítésire; kérték volt, nem mulatott-el a' *Király* semmit, a' mit ezen veszedelmes hadnak a' *Német* határokról való el-fordítá-

R. r

tására el-követhetett. — Meg-is törte azt az útat, a' mellyen már a' Király után, akar melly *Német Rendek* bátorsággal meg-indúlhatnak. A' *Frankoniai* Kerületre nézve nevezetesen, olyan kötésekett tett, mellyekhez képeft az, minden ellenséges bé-ütések iránt bátorságban lehet, s-a' békefségnek minden javaival szabadon élhet. — Tsak a' vagyon tehát még hátra, hogy a' Kerületnek Rendgyei is, a' Királlyal egyet-értölög, a' közönséges békefségre vezetö további eszközöket, jól meg-gondólva elő-vegyék, és ahoz-képeft való végzéseket tegyenek.

A' *Német* birodalomra nézve a' *Báse*li békefségnek 2 toldalék Artikulusai tétettek *Berlinben* közönségsé, mellyeknek ez a' rövid foglalattya: — 1) Hogy a' hadi teátrom a' Prufsus Státusoktól távol tétethetsék; hogy az *Eszaki Német* tartományokban a' tsendefség fenn-tartattafsék; s-hogy végre az a' kereskedés-beli egész szabadság, a' melly *Német* országnak ezen réfze és Frantzia Ország között a' jelen való háboru előtt fenn-állott, ismét tökéletesen helyre állittathafsék: reá áll a' Frantzia Respublika arra, hogy az alább le-irattatandó határ-lineán belöll, a' hadat ki nem terjeszti, és feregeket sem szározon sem vizen, azon által nem szállit. — Ez a' *Linea* magába foglalja *Ost-Frislándiát*, a' honnan az *Ems* vize mellett *Münsterig*, innen *Coesfelden*, és *Isselbürgön* kereftül a' *Rénus* mellett *Duisburghoz* nyúlik. Továbbá a' *Márk* határain, *Werden* és *Gemacke* mellett, a' *Wipper* mentiben, *Homburgon* és *Limburgon* által, a' *Lahn* vizinél el, a' *Ménus* partyán *Höchstnél*, *Dornheimon* kereftül, a' *Palatinátus* szélihez rüg. A' *Darmstadti* határ-szélen a' *Franconiai* Kerület-felé fordul, és ezt egészfszen bé-keriti, s-a' többi, — végre a' *Felső Saxoniai*, *Felső Palatinusi*, és *Cseh* határok mellett, *Sléziáig* terjedvén-ki. — A' Frantzia Respublika, az e'en *Linea* megett fekvö minden Státusokat *neutrálisoknak* fogja tartani, olyan fel-tétel alatt, ha ennek a' *neutrálismusnak* ök is egészfszen meg-felelnek, mellynek első punktuma az, hogy a' magok *contingentziájokat* visszra hívják,

és femmi olyan kötésre senkivel ne lépjenek, melynek ereje szerént a' Frantziákkal hadakozó Hatalmaságoknak népet adni tartoznának. A' kik ezt a' feltételt bé-tölteni, melyre a' Király őket reá venni igyezni fog, nem akarják, ki fognak szorittatni a' neutralismusnak hafznaival való elésből. A' Király kezefséget vállal a' felöll, hogy ezen *Lineá* által körül-vétetve lévő tartományokból, ezen *Linnéan* kerefztül a' Frantziák ellen, femmi fegyveres nép nem megyen. Vigyázó feregek is fognak a' széleken megfzállittatni. Szabad lehet mindazáltal a' kerefztül járás, valamint az *Austriai* és *Német* birodalom-beli, ugy a' Frantzia Respublikai seregeknek is, a' következő útakon, u. m: a' *Ménus'* jobb partyán, *Frankfurton*, *Königsteinon*; és *Limpurgon* kerefztül *Köln* felé; *Friedbergen*, *Wetzlaron*, és *Siegenen* kerefztül *Köln* felé; *Hadersteinon*, *Wiszbadenen*, és *Nassaun* kerefztül *Coblentz* felé; végre *Hadersteinbol* *Maintz* felé; és ilyen módon vizfsza-felé: valamint szintén a' *Ménus* bal partya felöll és a' *Frankonai* kerületben is, de ez utolsókban a' neutralismusnak szorofs megtartásával. — 2) Ide kell még érteni a' *Westerwaldban* a' *Sayn-Altenkircheni* Grofságot, és a' *Bendorfi* Districusotskát *Coblentzen* alöll; mellyek Prufsus birtokok.

A n g l i a.

Pitt ilyen követséget terjesztett Április' 27-dikén a' Király' neviben a' Parlamentomnak *Alsó Háza'* elibe:

Ö Felsege ezen Ház' tagjainak hajlandóságokhoz; s-nemes indulattyokhoz, olyan bizodalommal vifeltetik, és abba a' ízives rész-vételbe, mellyet ezek a' *Wallisi* Printz' szerentsés meg-házasodásának alkalmatofságával ki-mutattak, olyan reménséget helyeztet, hogy, a' Printznek és Printznének a' magok mostani méltóságokhoz alkalmaztatott ház-tartásra meg-ki-vántató költségnek ki-állításában, készséget fognak mutatni. „

„Ezen egyéb aránt minden más tekintetben örvendetes történetre nézve mindazonáltal, méjj ked-

vetlenséggel adgya ő Felsége tudtára a' Parlamentomnak azt, hogy akar melly kegyesen tétetnék is rendelés a' Printz ház-tartására meg-kivánt. tó töltéség iránt, ez a' jó mindazonáltal nem éreztetődhetik elegendendő képpen, ha egyfzersmind azok az eszköök is fel nem kerestetnek, mellyek fzerént a' Printz, a' rajta fekvő nagy adofság-beli summától meg-szabaditathatik. Akar melly erősen ohalyttsa ő Felsége azonban azt, hogy a' Printz könnyébbítesék, annak adofságait mindazonáltal nem más-képpen kívánnya meg-fizettetni, hanem hogy, a' Printznek tulajdon jövedelmivel együtt, a' *Cornwalli* Hertzegség-beli jövedelemnek egy része is ide fordittasék: és ő Felsége a' Parlamentomnak böltsefsége által meg-határoztatandó minden más egyéb plánumokat is jó szívvvel elő fog fegélleni, hogy ezen adofságoknak meg-fizetődése bizonyos punktum fzerént való lábra állittatódhasék, s-hogy a' Printznek több adofságba keveredni ez után ne lehessen. „

Ez a' Követség hozfszu vetélkedésekre szolgáltatott alkalmatofságot. — *Stanley* az 1787-dik-beli 24-dik Májusi Királyi Követséget s-több másokat olvaftatott-fel, mellyekben arról tétetett volt a' Parlamentom bizonyofsá, hogy a' Printz' adofságainak lefizetések végett, femmi a'-féle kívánságok többé az *Alsó Ház'* elibe nem fognak térjesztetni. Ő azt (mond *Stanley*) a' Printznek tulajdon érzékenységeire bizza meg-ítélni, valyon egy olyan időben, a' milyen a' mostani, tanátsos dolog legyen e' a' Nemzetre ujj terhet vetni. Többet nem akar most szollani, ne-hogy embertelen szókra fokadni kísértetbe etsék. „

Pitt fájdalommal jelentette, hogy ismét ilyen kivásággal kéntelenítettik elő-jöni: — „Hanem megkell gondólni (úgy mond), hogy az adofságok egyfzeriben a' ki-neveztetett iumma által le nem fizetteződhetek, hanem esztendönként kellett a' jövedelmeknek egy részit azoknak le-fizetésekre el-vonni. Ha a' Printznek a' maga méltóságához illendő pompával kelleitk élni, úgy meg kell az adofságnak terheitől menekedni; és ő azzal a' bizodalommal is valyon,

hogy nem fog meg-akadályoztatódni. Azonban a' Commissió elibe terjesztendő plánumból az is ki fog pedig tétzeni, hogy a' Printz számára engedte-
 réndő summa, most sem fog nagyobb lenni, mint köz-
 zönségesen szokott, és mint-ha semmi adófság nem
 tétetődött volna. Hanem, ha a' költségeknek a' mosta-
 ni időkben való nevedése gondolóra vétettetik, ré-
 melli, hogy most a' Printznek csak nagyobb summa
 fog rendeltetni az ő Ház-tartására, mint a' mennyi
 az ő Nagy Attyának volt. „ — *Grey* tsudalkozott,
 hogy ennyi erősitések mellett is, a' mellyek az iránt
 tétettek, hogy a' Printznek adófságai nem fognának
 többször kívántatni, most még is ellenkezőlög törté-
 nik a' dolog: — „ Nem lehet (úgy mond) hogy ked-
 vetlennek ne tetsék ez a' Nemzet előtt. Akar egy akar
 más módon fizettségnek-le ezen adófságok, a' terek
 csak ugyan minden-képpen a' népre háromlik, a' mel-
 jen különbben is elég fekszik. Igen időn-kivül való
 most, midőn az éhező szegénység minden felől a'
 Parlamentomra futkos, a' Printz' ház-tartásának pom-
 pátságáról beszélni. Egy Korona-Örökös' köteles-
 séginek fontosabb és jobb része, azt meg-bizonyítani,
 hogy a' népet nyomó terhet ő is érzi. De nem aka-
 rok többet szólni, ne hogy azt a' nagy tiszteletet
 meg-sértsem, mellyel ezen Felsőleges Személyhez öröm-
 mel kívánok viseltetni. „ — „ Ő azt kívánná (mond
Caawen), hogy a' Frantzia Monárchiának omlado-
 zásai vétetődnének tekintetbe; a' mellyet nem 16 dik
 Lajos, hanem a' *Printzek* okoztanak. „ — *Sir Corn-*
wall György, a' Printz' adófságainak szorofs Speci-
 fikátzióját kívánta. — *Generál Smith* azt mondotta,
 hogy ő a' Frantzia Printzeknek az *Ángliai* Korona-
 Örökössel való öszve-hasonlittatását telyefséggel meg
 nem engedheti. — *Pitt* úgy ítélte, és azt tanátsolta,
 hogy nem kellene annak szorofs meg-visgálásába belé
 hotsátkozni, miként tétetődtek legyen a' Printznek
 ezen adófságai? elég az, hogy 6 vagy 7 száz font
Sterlingekre (6 — 7 millió forintokra) mennek. En-
 nek meg-fizetésire ugyan a' Királyi Kassából (*Civil-*
Listából) semmit nem lehet fordítani: hanem lelke-

ismerete szerént gondolja *Pitt*, hogy a' Printznek ház-tartásából erre a' végre, valamiféरे tétetődhetne, ha szintén az ő pompáságából valami el találna is a' miatt maradni. Az el-múltakat ugyan senki helybe nem hagyja — de jobbulást kell jövendőre remélni. A' mi közönséges boldogságunknak az a' fundamentoma, hogy a' *Braunswáji* Haz iránt semmi elő-ítélettel és ellenkező indulattal magunkat elfoglaltatni meg ne engedgyük; mert a' mi országunknak java az örökség szerént következő Mornárcsiái Koronával belső-képpen öszve vagyon köttetve. „ — Végre meg-határozottatott, hogy ezen fontos vetélkedésnek matériája, Májusnak 11-dikén további meg-
visgáltatás végett, ismét elő vétetődgyék.

Az *Amérikai* szigetekről ismét igen kedvetlen tudósítások érkeztek *Londonba*. A' váratlan levelek *Barbados* szigetiről Mártzius' 19-dikén indultak, és az a' foglalattok — hogy *Sz. Vincent*, *Sz. Lucia* és *Grenada* szigeteken veszedelmes *Rébelliók* támadtak. *Sz. Vincent* szigetén a' *Caraibok* is fel-támodván, az ültetvényeket mind el-pufztították, és, a' mint erősen lehet félni, a' *Fejér* embereket mind megölték. *Sz. Lucia* szigete ismét a' *Frantziák*' keziben vagyon, és már *Grenadát* is fel-kérték. A' *Sz. Lucia*-beli *Szeretseneket* mind szabadon botsatották, és fel-fegyverkeztették. — *Antiguára* is 1500 *Frantziák* szállottanak-ki. — Némellyek azonban azt jegyzik-meg ezekről a' történetekről, hogy ezek még tsak magános levelekből tétettek *Londonban* közönségessé. Sőt némellyek olyan hírt monggyák hogy vettek, hogy valami 300 *Frantziák* *Grenadára* ki-szállani próbálván, innét visszfa verettek — s-hogy *Ánglus* *Admirál Parker* egy hadi hajós fereggel, *Barbadoshoz* szerentsésen meg-érkezett.

Egy más *Londoni* levél így ír erről a' dologrol: — „*Hügyes Victor* az a' *Frantzia* Biztos *Guadeloupe* szigetén, a' ki a' *Frantzia* *Conventnek* azt a' veszedelmes *Proclamatzióját*, melly által minden *Szeretsenek* szabadoknak lenni hirdettetnek, a' maga *Emis-*

sariussai által az *Ámerikai* szigeteken el-terjeszteti, és a' Szeretsenek között hirdetteti. A' Frantzia préda hajók is szorgalmatosan hordgyák a' Szeretseneknek a' fegyvert. A' szabadságnak tüze mint-egy futó villám olyan sebességgel terjedett-el ezen szigeteknek fekete lakosai között. *Martinique* szigetén is hasonlótl tartottanak. Ohajtani lehet, hogy a' *Barbadoshoz* meg-érkezett segítő sereg, elégseges legyen a' veszedelem' további ki-szélesedésinek megakadályoztatására.

Az *Ángliai Provinciális* katonák között ezen napokban a' kenyér árja lejjebb szállittatván, remélik, hogy ez fokot fogja könnyíteni azoknak a' lakosoknak le-tsendesítésit, mellyek az országban imitt-amott a' kenyérnek szük-volta miatt mostanság támadtanak volt.

„Gróf *Fitzwilliam* az *Ángliai* Parlamentom' *Felső Házának* figyelmeteségit erősen el-foglalta közéletéről, az által, hogy a' maga *Irlándiából* lett reméltelen visszahívattatását elő hozván, azt kívánta a' Ministerektől, hogy e'-beli magok-viseletekről adgyanak számot: — „Nyilvánóságos dolog az (mond *Fitzwilliam*), hogy itt valami hibának kellett történni: azt is tudgyák pedig a' *Lordok**, hogy a' Ministerek a' hibát mind a' két *Ház* előtt néki tulajdonították. Ő már most itt vagyon maga személlyesen, és ellenkezőt erősit. Mindeneknek abban az értelemben kell vele együtt lenni, hogy a' dolognak megvizsgálata szükséges. A' Ministerek magok vetették-le a' vetélkedésnek keztyűit: ő tehát ezt már most fe-vefzi, remélvén, hogy az ő ügyinek megvizgaltatására egy mennél közelebb való nap fog ki-rendeltetni, mert ettől nem tsak egy magános embernek baja, hanem fontos és közönfeges környü-lállások vagynak fel-függefztetve. — *Lord Grenville* ellene szegezte magát a' projectomnak, hanem Gróf *Fitzwilliam* olyan hathatosan vitatta a' dólgot, és Gróf *Moira* s-Hertzeg *Norfolk* is annyira kiköltének mellette, hogy az ő ügyinek megvizgaltatása a' leg közelebb való Tsötörtöki ülésre határoz-

tatott, a' midön a' Parlamentom' tagjai is fel fognak számláltatni,

„Az *Irlándiai* Parlamentomnak ülési is elkezddötenek, a' midön *Grattan*, az *Irlándiai* Fox, azt a' Projectomot, mellytől előre tartottanak, elő hozta. Ennek a' Projectomnak foglalattya az: hogy az *Irlándiai* népnek állapottyát a' Gróf *Fitzwilliam*' vizsgálására nézve tanátskozás alá kell vonni, és annak okait egy Commissió által meg kell vizgáltatni. — A' vetélkedések késő éjtzakáig tartottak. A' Parlamentomnak 28 tagjai szollaltak-fel. Az ő állatásoknak ereje egészszén abból állott, hogy a' *Britanniai* Kabinét nem telyesítette igéretit. A' Ministeriális párt ellenkezöt vitatott. Midön *Grattan* egyebek közt így szollott volna: — „En itt állok, hogy magamat az én ellenségeimnek vádgyai ellen meg-mentsem, és Hazámnak julsait oltalmazzam, — ezen szókra olyan nagy tapsolás támadott, hogy fok ideig femmi dolog nem folyhatott, és a' Parlamentom' Orátora kéntelenítettett parantsólni, hogy a' nézők a' karokból takarodgyanak-ki. — Végre Voxolásra kerülván a' dolog, a' *Grattan* projectoma, ellene 158, mellette pedig 48 *Voxok* lévén, vizsgálattett.

Frantzia Ország.

A' *Lyoniak*, a' magok Elölljáróik közzül egy néhány *Terroristákat*, a' kik az ő kár-vallásaiknak főbb okai vóltanak, a' *Rodanus*' vizibe hanyták. A' fententziát előbb fel-olvafták előttök, az után egy-egy kötelet vetettek a' nyakokba, és az Istentől és Emberektől botsánatot keretvén velek, úgy hanyták-bé az után a' vizbe őket.

A' Generál *Moncey* levele, a' melly mellett a' hozzá vitetett 3 *Spanyol Kémeket*, az ő Generálisokhoz *Sangróhoz* nem régiben vizsgálatté vólt, így olvaftatik az ujjabb *Párisi* levelekben: — „Generál! Az Ur előtt esmeretefek a' Spionokról szolló hadi törvények: de ellenkezik a' Frantzia nagy szí-

visséggel az, hogy a' maga kezit ezeknek a' gyáva embereknek vérvél meg-verefsittse. Vegye jobb hasznát az Ur a' maga pénzinek. Adgyon alamisnát ezeknek a' 3 szegényeknek. Ha tudni kívánnya az Ur, mekkora legyen az én táboromnak ereje? hogy fekügyék? s-az én rendeléseim mellyek legyenek? — erre nem szükségesek az Urnak a' Kémek. Én magam eleget teszek az Ur' ujjságon-kapó indulattyának. Nékem 70 ezer gyalogjaim és lovafsaim vannak. Táboromnak jobb szárnya *St. Sebástiánnál*, bal szárnya *St. Jean-pied-de-Portnál*, közepe-ponnya pedig a' *Bastani* völgyekben fekszik. Még egy tsoportot várok, és mi-helyest ez el-érkezik, az Urat azonnal meg-támadni, meg-verni, egész *Navarrából* és *Biskájából* ki-kergetni, és *Pampelona* várofsát el-venni fogom.,,

Lyonban egy afzszony, a' férje a' *Roberspier'* ideje alatt meg-ölettetvén, 2 hónapok múlva ismét uj férjet talált magának; de tsak hamar ki-taulyván, hogy a' mostani férje volt légyen az elsőnek el-árulója, kétségbe esett, és egy kútba ölte magát.

A' ki *Párisba* most bé akar menni, vagy igaz hazafi tzedulájának, vagy, ha idegen, jó pafsufsának kell lenni, — A' kenyér, a' melly *Párisban* naponként ki-ofztatik, már most egy-egy személyre néhány lótnyival nevedni kezdett napjában. — Némelly dólgosabb részeiben a' városnak fél fontnyit is kap egy személy; de ez nints így mindenütt. — Ezén *Mársiliából* szüntelen érkező vigasztalással telyes uj hitek azonban nem mulasztódnak-el a' nép között szorgalmatosan ki-hirdettetni: — hogy *Genuából*, *Livornóbol*, *Tunisbol*, és más *Barbáriai* ki-kötő helyekből, mind ujjabb meg ujjabb tereh gabonák érkeznek — hogy a' *Déli* Départementokban mindenek elevenedni kezdenek, a' reménység és meg-elégedés minden szeguletekben emelgeti a' fejit, a' *Terroristák* mindenütt el-halgattak, és mindenek a' Conventbe bíznak, s-több e'-félék. — A' *Bretagnei* partokhoz is, mellyeket az *Ánglusok* 20 na-

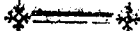
pokig körül véve tartottanak, az eleséggel rakott 140 hajókból álló nagy Frantzia hajós sereg, végre bán-
tódás nélkül bé-érkezett. — Mi okozta tehát még is,
hogy Áprilisnek 30-dikán valami részeg afzfzonyok
Parisnak egyik osztályában olyan nagy lármát indítot-
tak, hogy a' Convent rend-kivül öfzve gyűlvén, ej-
féli 2 óra után oszlott-el, és a' strázsák is meg-ket-
tőztettek? nem tudhatni. — Még Május' 3-dikán is
hafonló tekintetek voltak, és nem csak, hogy a' kö-
zönséges strázsák meg-kettőztettek, hanem a' Con-
vent tagjainak lakhelyeik elibe is vigyázók állítottak.

Főbb foglalatosságai mostanság a' Conventnek
ezek, u. m: — a' régi *Jákobinusok* az egész országban
a' fegyverből mindenütt ki-vetkeztetődnek — az
*Emigránsok*ról és a' *Számkivettettekről* szolló Dec-
retomok executzióba vétettetek — és a' *Thibeau-*
deaut projectoma felett, heves vetélkedések folynak.
— Az esmeretes *Jákobinusok*ról meg-határozottat,
hogy minden helységekben minden nemü fegyverei-
ket az Előljárokhoz le-tévén, semmi némü fegyvert
magoknak mind addig ne vásárolhassanak, és bé-adott
fegyvereiket addig vizsgálja ne vehessek, valameddig
arra különös engedelmet nem nyernek. — Azokrol,
a' kik a' Conventet oltárojják, vagy pedig a' Király-
ságnak vizsgálja-állittatását kívánnyák, meg-határozta-
tott, hogy árestáltassanak, és Frantzia országból örökre
számkivettettefsenek, s-több e' félek.

Leg nevezetefebbek ezek között a' fok dirib-da-
rab Decretomok között, a' *Thibeaudeaut* projectoma
felett való vetélkedések. Ez az ő *Projectoma*, a'
mint közelébből is irtuk volt, egy pár szóval abból
állott, hogy a' sok aproság Commissiók' keziből az
igen meg-oszlott országló Hatalmat ki-vévén, azt a'
Constitutzióinak lábra-állittathatásáig, és így *proviso-*
rie, a' Köz-jóra ügyelő Commissió' keziben kell
egyesíteni (centralni.) —

Keményen ki-költének ez ellen a' projectom el-
len Május' 1-ső napján a' Conventben, *Lesage*, *Vil-*
letard, *Louvet*, *Lanjüinainis*, és *Cambaceres*. Az

ő állatások, a' melly mellett tüzeskedtek, fő-képpen
 abból állott: hogy a' *Thibeaudeaut* projectoma sze-
 rént a' Köz jóra ügyelő Commissiónak fokkal nagyobb
 hatalom fogna adattatni, hogy sem a' milyennel az, a'
Roberspier' tyrannussága alatt bírt: — „Ugyan mi-
 tsoda bátorság, mitsoda oltalom maradhatna-fenn
 (mond *Lesage*) egy olyan Commissió mellett, a' kire
 az egész háborunak és békeféségnek igazgatása, a' közön-
 séges Politzia, az egész *Párisi* fegyveres erő, s-a' Nem-
 zeti Kints-tár, által adattatna, és ő maga fenkinek szá-
 mot adni nem tartozna? s. a. t. „ — „A' *Roberspier*'
 meg-bukásától fogva (igy szoll *Villetard*) annyira
 féltél darabólva vagyon az Országgló Hatalom, hogy
 semmi tehetség benne nintsen: de vigyázzunk, ne-
 hogy ismét az ellenkéző hibába efsünk. Az előbbeni
 Köz-jóra ügyelő Commissiónak alkatása a' leg jobb-
 nak, és egészfézen a' börtsefézen épültnek lenni tet-
 telt: még is *Roberspier*' , a' kinek fokkal terhefébb
 átakon és módakon lehetett a' maga tzeljához jutni,
 mint-sem a' mijeneken a' *Thibeaudeaut* projectoma sze-
 rént fel-állittatandó Commissiónak tagjai ugyan arra
 el-juthatnának, ez által a' Commissió által vetette-
 meg a' maga iszonyu tyrannusságának fundamento-
 má. Örökké tsak emberek maradnak azok, a' kikre
 mi magunkat bizni, kéntelenítettünk: s-a' leg egésfé-
 gesebb fejeket, és leg tisztább szíveket is, könnyen
 meg-részegítik a' hatalomnak poharai. „ — *Lou-
 vet*, annak meg-gondolását kötötte mindenek fe-
 lett a' *Convent*' szívre, hogy nem úgy kell vé-
 lekedni, mint-ha az egész bátorság abban taláta-
 tódhatnék-fel, hogy a' jelen való szempillantatban
 semmi Tyrannustól nem lehet tartani: hanem abban,
 hogy semmi olyan rendelések ne tétetődgyenek,
 mellyek mellett tyrannusság tsuszhaszon-bé. — *Lan-
 jünais* úgy ítelt: hogy a' Constitutziónak fel-állha-
 tásáig egy *provisoria* országlás-formát *organizálni*,
 és a' fő Hatalmat valamelly Commissió keziben öfz-
 szébb-vonni (*concentrálni*) igen szükséges ugyan; de
 úgy, hogy ennek a' Commissiónak tagjai akkor, a'
 Torvény-hozó Gyülésnek is tagjai egyfzersmind te-
 lyefséggel ne lehessenek; s-a' helyet, hogy a' *Thi-*

beaudeaut. javaslása szerént, a' Commissió tagjainak száma 24-re vitettetnék, inkább kevesíteni, és csak annyira kellene vinni az ő számokat, a' hányan vóltanak a' Királyi igazgatásnak formája alatt a' Ministerek. Azt egyéb aránt, hogy a' Törvény hozó Hatalmat a' Bé-töltető Hatalomtól, a' Constitúciónak lábra-állásáig egészfzen el-lehefsen vállaltatni, ő lehetetlennek tartya. Ugyan azon egy Gyűlésben soha meg nem oszólhatik ez a' két Hatalom. A' Constitutzió által pedig, önként meg fog oszlatódni., — *Cambaceres* nem értett egyet abban, hogy a' Commissiónak tagjai egyszersmind Törvény-hozó tagok is ne lehessenek. A' Commissió tagjai' számának kevesedését ő is jónak lenni találta: — „A' *Provisoria Országglás-formának* pedig még csak nevét sem kell (úgy mond) említeni, mert gyanút gerjeszt. Minden, a' mit mi tselekedhetünk, abban áll; hogy hirdettefsük-ki: hogy egy állandó Constitutzió-nális Országgló széket akarunk *organizálni*. Azonban, hogy ezen tzelunkat el-érhefsük, a' melly országgló-székünk most vagyon, ennek adgyunk több eszközöket és nagyobb tehetséget a' munkáságra, s-az ő foglalatosságait az el-érendő tzelhoz képeft, együgyüítsük. s. a. t. „ — *Thibeau-deaut* így szollott végre most is a' maga plánuma mellett: — „En ugyan az én *projectomomat* telyefséggel tökéletesnek nem tartom, és magam is úgy itélek, hogy a' Constitutzió-nális országglás-formával fietnünk kell: de vigyázzunk, hogy addig, mig ezt el-érhetnők, Fejetlenség (*Anarchia*), mindenek felett pedig decratáliter fel-állított Fejetlenség, ne jöjjönbé közzünk-be. Azt mondgyák, hogy az az országglás forma, a' mellyet én javasoltam, a' *Roberspier*' ideje-beli izlésü: én pedig azt mondom, hogy a' ti mostani valóságos országglástok' formája, fenkinek izlése szerént nem való. — A' dolognak további meg-visgálása, a' 11 ízemé-lyekből álló Commissióra bízott.

A' *Párisi Centralis Oskola* már rendszeren folytatya a' maga munkáit. A' benne lévő 32 Profelso-
tok közzül, 5 a' népeknek *Philosophica Historiáját*,

5 a' Szép Tudományokat (ezek közt vagyon *Marmontel* is), 4 a' *Status-oeconomia*t és a' *Törvényhozást*, 5 a' *Logicát*, 1 a' *Természeti Historiát*, 5 a' régi nyelveket, 4 a' közönséges nyelveket, 3 a' kézi műveket és mesterségeket s. a. t. — tanította. *Lyonban* és *Versáliában* *Marha-Orvasló Oskolák* is állittatnak-fel. Az a' régi híres, és munkáiról, nevezetesen az *Ifju Anacharsisnak* *Görög országban való utazásairól*, esmeretes *Abbé Barthélemy*, hofzfa öregsége után, *Párisban* meg-halt.

A' *Chouánsokkal* kötött békeféségnek foglalattyát *Aprillis* 27-dikén a' *Convent*' elibe terjesztette *Lesage*. — A' *Titulusa* a' *Békeféséges Actáknak* ez: — „*A' Bretagnei Catholica és Rojalista tábor*' *Vezérei*nek *magok-ki-nyilatkoztatása*.„ — Így szólanak benne a' *Chouánsok*' *vezérei*: — „*Nékünk az Országlátsát való tyrannusi vízfza-élés adott alkalnatofságot arra, hogy fegyvert fogjunk. A' tyrannusoknak meg-bukása és meg-büntettetődése határozott bennünket ismét arra, hogy hajlandóságainkat a' Frantzia Respublikával egyesítsük. Mi a' meg-történteknek el-felejtésit ígérjük, és esküszünk, hogy magunkat az egy és meg nem oszló Respublikának alája adgyuk. Soha az ellen fegyvert nem fogunk.*„ — A' *punktumai* a' *békeféségnek* ezek: 1) A' *Chouánsok* az *Isten-tíztelet-beli szabadság* felöll bizonyosokká tételnek. 2) Az olyan *Chouánsok*, a' kiknek valamelly bizonyos *kenyer-keresés-beli foglalatofságok* nintsen, a' *Respublika*' *seregei* közzé bé-vételnek. 3) A' *támadásban* vólt *vidékek* tarthatnak *magoknak* egy *fegyveres csoportot*, de nem több, mint 2000 fejből állót, és ebből is egy *Departamentomban* csak 250 emberek tegyék a' *szolgálatot*. 4) Az első *katonai ki-írás* alá tartozó *ifjak* a' *támadásban* vólt *vidékeken*, a' *szántás-vetés* és *kereskedés* kedviért, mind othon hagyatnak. 5) A' *Chouáns* *vezérek*' *adosságait*, de a' mellyek más-fél milliónál többre nem mehetnek, *magára veszi* a' *Respublika*. 6) *Tökélletes Amnestia* leízen. 7) A' kik a' *had* miatt *jávaikat* el-vesztették, *segedelmet* fognak kapni. 8) Az *Árendások*' *Contractusai* a' *Vendében*

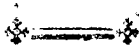
el-töröltetnek; de úgy, hogy az *Arendások* kár-
 válsága meg-fordittatik. 9) A' Confiscálások' meg-szün-
 nek; sőt a' mi *Chouáns* jofszágok eddig el-foglaltat-
 tak, azok is vízfíza adatnak. — Ezek a' fel-tételek
 is tsak azok, a' mellyek a' *Vendei* Rojálístaké voltak.
 — *Stofletről* azt mondotta *Lesage*, hogy *Rennesből*
Nántesbe útoztanak-el hozzá a' Respublika' Biztofsai,
 hogy ott tsapjanak véle kezét.

Reubel is fel-olvasta a' Conventben a' *Báseli* be-
 kefséges és arány scofimus veres fejembe takartatott
Actának, a' *Prufsus* Király által való meg-erősítte-
 tésit, ilyen szókkal: — „Mi *Wilhelm Fridrich*,
 Isten kegyelméből, s. a. t. — jelenttyük mindenek-
 nek, kiknek szükséges, hogy a' Frantzia és Prufsus
 Nemzet között, a' hadi fogjok' költsönös ki-tserélte-
 tések iránt kezdődött Traktálásoknak szerentsés kö-
 vetkezése volt, sőt azok még a' meg-békéllésre is
 alkalmatofsgot szolgáltattak. Mi ezt már, hogy a'
 mi jó és hív Jobbágyainkat a' hadi nyomoruságoktól
 meg-szabadíthassuk, s-ha lehet, *Europában* a' kö-
 zönséges békefségre is útat nyífsunk, rég ohajtottuk.
 Minekutánna mi a' *Báselben*, a' *Kegyelemnek* 1795-
 dik esztendejében Április' 5-dikén, a' két Hatalmas-
 ságoknak *Ágenseik* között kötött Traktát meg-ol-
 vastuk, azt a' mi akaratunkal meg-egyezőnek lenni talál-
 tuk, és mind magunkra mind pedig maradékunkra
 nézve, ezen jelen való *Acta* által helybe hagytuk;
 igérvén, hogy azt híven és igazan meg-tartjuk, és,
 hogy az ellen valami történnék, soha meg nem en-
 gedgyük. A' mellyet Királyi petsétünkkel is meg-
 erősítettünk. s. a. t.,

Magyar Ország.

Soprony 13. *May*. — „Miolta dolgaim miatt itten
 tartózkodom, egyik mellyék foglalatofsgom az itten
 való jelessebb művhelyeknek meg-tekintése; róllok
 talám nem fog ártani egy két szót a' *Merkúriusban* is
 elő-hozni. Nevezetes és még nagy részében Hazánk-
 nak nem is látott *mosztony* a' *Harisnya* szövö szék
 (*Strumpfwirker Stahl*) Itt nálunk egy *Német* Ország-
 ból eredett s-Szakfzoniába tanult Mester telepedett

vagy két ezteendővel ez előtt le. Három *Mosztornyait*, mellyek a' harisnya finom vagy vastagabb létere vagynak rendelve, Szakszóniában készittette, s-kerültek néki mint egy 600 forintjába. Munkájának folyamata naponként jobbul. — Másik, a' melly hasonló képpen emlékezetet érdemel, a' *bor kő főző műhely*, mellyet itt *Krucg* nevezetű Polgár állított-fel, s-a' melly nem tsak hogy hazai, kivált tájjékunk beli termést munkál-fel; hanem olly portékát is ad, a' mellyeknek mind *Patihariusok*, mind *festük* egy aránt hasznát vehetik. Leg-többet *Pozsonynak* és *Pestnek* küldöz-el, s-ezen el-múlt első ezteendőjében munkájának (a' melly ritkaság) nem vesztett. A' Magyarország geniuusa izerentséltesse igyekezetét! Harmadik a' melly még tsak készülőben vagyon a' már előre is ismeretes *Nád méz főző műhely*. Ez mind érdemére, mind költséges voltára, mind szélesben terjedő tzellyára, majd minden egyéb nállunk próbált igyekezeteket fellyül halad. A' főző kementzének építése derekafsan folyik, s-tsak a' telnék hosszú vólta okozta, hogy már el nem készült. Maga az épület a' hellyel együtt 35000 forintokba kerül. Az a' helyes rendelés tettetett *Nagy Gyorgy* Urtól, az intézeteknek nagy érdemű *Direktor* Urától, hogy a' *iki* körülötte valami tiztséget viselni akar, *Actziájából* egynehányat meg-vegyen, hogy úgy magok a' Tiztviselők is szorofsan az intézetnek elő ment-ségéhez legyenek magok hasznok által köteleztetve. Még eddig úgy láttzi, mindenféle személyek elegen jelentik magokat, mind az *Actiák* meg-vételekre, mind a' hivataloknak kívánására, úgy hogy az utolsókra az első rendbelieknek szük vólta miatt nem fog a' *Direktor* Ur alkalmatlan személyeket választani kéntelenitetni. Reménylik az intézeteknek igazgatói, hogy leg alább *Júliusban* az idén tsak ugyan el-kezdhetik a' főzést. — Még egy jegyzést hazafiúi kötelelsemnek tartom ezen hir adáshoz hozzá ragasztani mellyet még eddig az ujjságok ki nem hirdettek, s-a' melly minden Magyar előtt tizteletesebbekké tesz ezen intézeteknek kezdőt s-magát az intézeteket kellemetesebbé. Semmi féle mester, vagy munkás vagy

eszköz, vagy termés és az építéshez való dolog, benne részt nem vehet, s-nem használtatik, ha csak nem *Magyar* Országi, hogy úgy az egész intézetnek minden haszná Hazánkra, s-úgy is e' részbe felette szükölködő Nemzetünkre háromollyon. Hát te Nemes *Magyar* Nemzet, csak el-halgathatnád e' flaidnak illy nemes törekedését! nem kötelefséged e' tellyes tehetséged fzerént azon iparkodni, hogy ezen intézet gyarapodjék, s-kezdőinek hasznot, ne pedig kárt és szégyent okozzon. En egész hazafiúi érzésemmel kényszeritek mindent a' ki magát *Magyarnak* nevezi — kivált titeket Nagyságok és Méltóságok a' kiknél olly könnyű a' Segedelem! — ezen nemes igyekezetnek elő-fegéllésére. Nofzsa hát kövefsük ama nemes érzésű Anglusoknak példájokat és írjuk alá ezen emberségünkre tett fogadásnak nevünket: hogy foha mihelyt a' *Sopronyi* művhely Nádmezet foz, külföldi Nádmez Hazánkba bé nem megy. Im kezdem, Hazafiak kövefsetek,,

„*Németh László.*

A' kö-fzén bányáról és Spanyol vialz készítő művhelyről máskor.

Most még két szomorú ujjságot kell-jelentennem. Ma egy hete egynehány lovat vitt itt nálunk a' fejező vendég fogadósnak házi szolgája az usztatóba, s-ittas lévén belé löngörödött, és az érdemes közönségnek és város Orvosának minden igyekezetje mellett is bele-fült. Ugyan azon napra következett éjtzaka egy hasonló képpen boros posztó mettző nyelig ütötte a' kéft mellyébe; de még eddig él. Ez Szerdán és Tsötörtökön történt: a' mint mondják egy hasonló virtufos polgár Pénteken a' testvér hűgát agyon akarta löni: de a' puska el nem fülvén mások érkeztek szegénynek segedelmére. Szombaton végre, (ugyan ez is csak hir) egy utzáját Városúnknak fel-akarta egy más gyujtani. E' két utólsó miat mondják valósággal fogva is van a' város tömlötzében. Még-jegyzésre méltó, hogy mind ezen négy személlyek a' történeteket meg-előző *Kedden* egy Kortsmán részegedtek volt egygyütt meg: de a' mennyire tudatik esetekről, s-tselekedetektől, egymásnak ferumi hirt nem adtak. —